

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 23 grudnia 2014 r.

Sąd Apelacyjny w Poznaniu, I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący:	SSA Jacek Nowicki
Sędziowie:	SA Jan Futro SA Bogdan Wysocki (spr.)
Protokolant:	starszy sekretarz sądowy Sylwia Woźniak

po rozpoznaniu w dniu 23 grudnia 2014 r. w Poznaniu

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) **spółki z ograniczoną odpowiedzialnością**

w P.

przeciwko **G. L.**

o zapłatę

na skutek apelacji powódki

od wyroku Sądu Okręgowego w Poznaniu

z dnia 1 października 2014 r., sygn. akt IX GC 1151/13

I. zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że:

1) zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 88.836,75 zł (osiemdziesiąt osiem tysięcy osiemset trzydzieści sześć złotych siedemdziesiąt pięć groszy), w tym:

- 71.955 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 11 września 2012r do dnia zapłaty;

- 16.881,75 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 26 stycznia 2013r do dnia zapłaty;

2) zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 8.059 zł tytułem kosztów procesu;

II. zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 7.142 zł tytułem kosztów procesu

w postępowaniu apelacyjnym.

/-/ J. Futro /-/ J. Nowicki /-/ B. Wysocki

UZASADNIENIE

Powód (...) sp. z o.o. z siedzibą w P. w pozwie wniesionym w dniu 7 czerwca 2013 r. domagał się zasądzenia od **pozwanego G. L.** 88.836,75 zł z ustawowymi odsetkami od kwot: 71.955 zł od dnia 11 września 2012 r. do dnia zapłaty, 16.881,75 zł od dnia 26 stycznia 2013 r. do dnia zapłaty oraz kosztami procesu, w tym kosztami zastępstwa procesowego wg norm przepisanych.

W dniu 11 czerwca 2013 r. Sąd Okręgowy w Poznaniu wydał nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym uwzględniający w całości żądanie powoda.

Pozwany złożył sprzeciw od powyższego nakazu zapłaty, zaskarżył go w całości, domagając się oddalenia powództwa i zasądzenia od powoda na jego rzecz kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego wg norm przepisanych.

Wyrokiem z dnia 1 października 2014 r. Sąd Okręgowy w Poznaniu powództwo oddalił oraz obciążył powoda kosztami procesu.

Podstawą rozstrzygnięcia były następujące ustalenia i wnioski.

Strony prowadzą działalność gospodarczą, w ramach której powód wydzierżawił pozwanemu rusztowania. Rusztowania te zostały wydane pozwanemu z magazynu powoda w dniach 29 marca 2011 r. i 4 kwietnia 2011 r.

30 sierpnia 2012 r. powód wystawił pozwanemu fakturę VAT nr (...) na kwotę 71.955 zł, za wynajem 450 m² rusztowań w okresie od 29 marca 2011 r. do 30 sierpnia 2012 r., płatną do dnia 10 września 2012 r. Powyższa faktura została przesłana pozwanemu listem poleconym.

10 września 2012 r. powód sporządził i przesłał pozwanemu wezwanie do zapłaty kwoty wynikającej z w/w faktury. Wezwanie okazało się bezskuteczne.

15 stycznia 2013 r. powód wystawił pozwanemu fakturę VAT nr (...) na kwotę 16.881,75 zł, za wynajem 450 m² rusztowań w okresie od 1 września 2012 r. do 31 grudnia 2012 r., płatną do dnia 25 stycznia 2013 r. Powyższa faktura została przesłana pozwanemu listem poleconym.

Do dnia wytoczenia powództwa pozwany nie zapłacił powodowi w żadnej części kwoty dochodzonej pozwem.

Wcześniej, w 2009 r. powód wynajmował także rusztowania od pozwanego na budowę przy ulicy (...). Budowa ta zakończyła się w roku 2010, a powód zwrócił pozwanemu wynajęte od niego rusztowania.

W ocenie Sądu Okręgowego świetle dokonanych ustaleń faktycznych żądanie powoda nie zasługiwało na uwzględnienie.

Z przeprowadzonego postępowania dowodowego wynika, że strony zawarły umowę najmu na podstawie, której to powód jako wynajmujący wydał pozwanemu – najemcy, rusztowania z magazynu (art. 659 § 1 k.c.).

Jednakże powyższe ustalenia nie stanowią wystarczającej przesłanki do zasądzenia od pozwanego kwoty dochodzonej pozwem z tytułu czynszu najmu. Pozwany kwestionował bowiem w trakcie procesu wysokość należności wynikających z wystawionych przez powoda faktur VAT. W takiej sytuacji to na powodzie, zgodnie z art. 6 k.c., ciążył obowiązek udowodnienia treści łączącej strony umowy, w zakresie wysokości stawki czynszu najmu. Powód nie udowodnił, by strony ustaliły, że pozwany zapłaci powodowi kwotę 25 gr za jeden dzień najmu jednego m² rusztowania. Dla wykazania powyższej okoliczności powód powołał jedynie dowód z zeznań świadka Z. S. (1), który nie był wystarczający dla uznania, że strony istotnie poczyniły takie ustalenia. Świadek Z. S. (1) jest bowiem jedynym współnikiem powodowej spółki, a więc osobą zainteresowaną w korzystnym dla niej rozstrzygnięciu sprawy. W takiej sytuacji moc

dowodowa jego zeznań nie jest wystarczająca by jedynie na ich podstawie przyjąć, że strony istotnie umówiły się na stawki czynszu wskazane w załączonych do pozwu fakturach VAT.

Okoliczność ta nie wynika także z braku kwestionowania przez pozwanego doręczonych mu faktur VAT przed procesem i nie zwrócenia ich powodowi. Z samego braku reakcji pozwanego na doręczone mu przez powoda faktury nie można wywodzić wniosku, że pozwany faktury te zaakceptował. Z uwagi na powyższe, skoro powód, mimo ciężącego na nim obowiązku dowodowego nie wykazał, że należny jest mu od pozwanego czynsz najmu w kwotach wskazanych w fakturach, Sąd uznał roszczenie pozwu za niezasadne i oddalił powództwo w całości.

O kosztach procesu sąd orzekł na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c.

Apelację od wyroku złożył powód, zaskarżył go w całości. Powód zarzucał rozstrzygnięciu:

1. naruszenie prawa materialnego, tj. art. 6 k.c. poprzez błędną wykładnię i przyjęcie, że to wyłącznie na powodzie, niezależnie od okoliczności sprawy spoczywał ciężar dowodu w zakresie wysokości należytego wynagrodzenia za dzierżawę rusztowania,
2. naruszenie przepisów postępowania, które miało istotny wpływ na wynik prawy, a w szczególności:
  - art. 233 k.p.c. poprzez sprzeczność istotnych ustaleń Sądu z zebraniem w sprawie materiałem dowodowym, tj. przyjęcie, że powód nie udowodnił ustalonego przez strony wynagrodzenia,
3. z ostrożności procesowej powód podnosi zarzut naruszenia popisów postępowania tj. art. 232 k.p.c. poprzez nieprzeprowadzenie z urzędu dowodu z opinii biegłego na okoliczność średnio-rynkowych cen najmu rusztowań, w celu uniknięcia rozstrzygnięcia oczywiście naruszającego poczucie sprawiedliwości.

Wskazując na powyższe zarzuty powód wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i uwzględnienie powództwa w całości oraz o zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów postępowania za obie instancje w tym kosztów zastępstwa procesowego wg norm przepisanych, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji oraz o zasądzenie kosztów postępowania apelacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego wg norm przepisanych.

Pozwany wniósł o oddalenie apelacji oraz o zasądzenie od powoda na jego rzecz kosztów postępowania apelacyjnego.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja jest uzasadniona, jakkolwiek nie można podzielić wszystkich podnoszonych w niej zarzutów.

Niezrozumiałą jest wręcz zarzut nieprzeprowadzenia przez sąd z urzędu dowodu z opinii biegłego na okoliczność średnich rynkowych cen wynajmu rusztowań, co miało, zdaniem skarżącego, prowadzić do naruszenia przepisu art. 232 kpc.

Dowód ten był przecież zgłoszony przez stronę powodową, która jednak następnie z niego zrezygnowała.

Sąd, co prawda, może dopuścić dowód z urzędu (art. 232 zd. 2 kpc). Dopuszczenie dowodu z urzędu jest jednak, co do zasady, prawem, a nie obowiązkiem sądu, co oznacza, że tylko w wyjątkowych wypadkach może być uznane za obowiązek, którego naruszenie jest zarzucane procesowo (por. np. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14 grudnia 2000r w spr. I CKN 661/00, Lex nr 52781).

Z oczywistych przyczyn taki szczególny, wyjątkowy przypadek nie zachodził w rozpoznawanej sprawie.

Toczyła się bowiem ona między profesjonalnymi podmiotami gospodarczymi, reprezentowanymi przez zawodowych pełnomocników.

W tej sytuacji prowadzenie przez sąd dowodów z urzędu byłoby wręcz niedopuszczalne, jako mogące prowadzić do naruszenia prawa do bezstronnego sądu i odpowiadającego mu obowiązku przestrzegania zasady równego traktowania stron (zob. np. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 12 grudnia 2000r w spr. V CKN 175/00, OSP, z. 7 – 8/2001, poz. 116, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 27 kwietnia 2004r w spr. II CK 238/03, nie publ. itp.).

Inną rzeczą jest, że dowód z opinii biegłego nie byłby przydatny do wyjaśnienia istotnych spornych okoliczności w sprawie.

Strona powodowa nie twierdziła bowiem, że czynsz najmu został ustalony, chociażby w sposób dorozumiany, w oparciu o przeciętne stawki obowiązujące w obrocie gospodarczym. Przeciwnie, ponosiła, że ustalono konkretną stawkę w wysokości 0,25zł/m²/dzień najmu.

Z kolei ustalenia faktyczne sądu I instancji, z wyjątkami i z uzupełnieniami, o których mowa niżej, nie budzą wątpliwości i sąd Sąd Apelacyjny przyjmuje je za podstawę własnego rozstrzygnięcia.

Ustalenia te zostały poczynione w oparciu o właściwe rozważenie zebranego w sprawie materiału dowodowego, którego ocena, przeprowadzona w pisemnym uzasadnieniu wyroku, nie narusza dyrektyw i uprawnień, wynikających z przepisu art. 233 § 1 kpc.

Dotyczy to w pierwszej kolejności ustalenia, że sporne rusztowania są własnością powodowej spółki oraz, że stały się one przedmiotem zawartej między stronami umowy najmu.

Co prawda, pozwany prezentował w toku procesu wersję, zgodnie z którą to on jest właścicielem tych urządzeń, które były wynajmowane powodowi, a w marcu i kwietniu 2011r. zostały jedynie odebrane przez pozwanego.

Twierdzenia te słusznie jednak zostały uznane przez sąd I instancji za niewiarygodne, jako sprzeczne z treścią zebranego materiału dowodowego oraz zasadami logicznego rozumowania.

Uzupełniając argumentację sądu I instancji w tym przedmiocie należy dodać, że gdyby pozwany rzeczywiście wynajmował rusztowania powodowi, to dysponowałby co najmniej pokwitowaniem ich odbioru.

Nie sposób sobie wyobrazić, racjonalnie oceniając stan rzeczy, aby pozwany, będąc profesjonalnym podmiotem gospodarczym wydawał innemu podmiotowi istotne elementy swojego przedsiębiorstwa bez chociażby uzyskania dowodu ich odbioru.

W przeciwieństwie, strona powodowa takimi dowodami wydania dysponuje, przy czym w żadnym razie z ich treści nie można wnioskować, aby czynności te stanowiły zwrot przedmiotu najmu.

Przeciwko wersji pozwanego przemawia też brak reakcji z jego strony na wysyłane do niego faktury i wezwania do zapłaty czynszu najmu.

Pozwany nie wyjaśnił w toku procesu, z czego miałyby wynikać tego rodzaju, irracjonalne z punktu widzenia jego interesów, zachowania.

Całkowicie dowolne są też zarzuty pozwanego skierowane przeciwko twierdzeniom strony powodowej, związanym z ilością wynajętych rusztowań.

Wielkość przedmiotu najmu wynikała z dowodów wydania rusztowań, treści faktur i wezwań do zapłaty oraz z zeznań świadka Z. S. (1).

Ze swojej strony z kolei pozwany nie wskazał, jaka, jego zdaniem, była rzeczywista powierzchnia wynajętych urządzeń, w świetle np. treści dokumentów ich wydania.

Co prawda Sąd Okręgowy nie odniósł się do kwestii ewentualnego terminu, na jaki zawarto umowę najmu przedmiotowych rusztowań.

Uchybienie to nie ma jednak istotnego znaczenia.

Z zeznań świadka Z. S. (k. 99) możnaby wnioskować, że umowa ta została zawarta na okres około 3 miesięcy.

Niemniej, nie budzi wątpliwości, że po upływie tego terminu pozwany w dalszym ciągu korzystał z przedmiotu najmu za co najmniej dorozumianą zgodą wynajmującego.

W tej sytuacji uznać należy, że umowa najmu została przedłużona na czas nie oznaczony (art. 674 kc). Dodać należy, że nie ma podstaw do przyjęcia, aby umowa ta, w okresie objętym powództwem, została wypowiedziana bądź wygasła z innych przyczyn.

Natomiast nie sposób zaaprobować stanowiska sądu orzekającego, zgodnie z którym strona powodowa nie wykazała wysokości dochodzonego roszczenia.

W swoim rozumowaniu sąd I instancji popadł w tym zakresie w swego rodzaju sprzeczność.

Jeżeli bowiem sąd ten przyjął, że strony zawarły ważną umowę najmu w rozumieniu przepisu art. 659 kc, to musiał jednocześnie założyć, że ustaliły one wysokość czynszu najmu.

Porozumienie co do wysokości czynszu jest bowiem jednym z przedmiotowo istotnych (essentialia negotii) elementów, bez których umowa najmu nie istnieje.

Tymczasem Sąd Okręgowy nie zajął w tym przedmiocie stanowiska, stwierdzając jedynie, że powód nie udowodnił (art. 6 kc), aby czynsz ustalony został w wysokości wskazanej w pozwie.

Było to o tyle niekonsekwentne, że w oparciu o te same, zaoferowane przez stronę powodową, dowody sąd uznał za wykazane twierdzenia powództwa co do samego istnienia umowy najmu.

W rzeczywistości należy uznać za powodem, że czynsz najmu ustalono na kwotę 0,25 zł netto za 1m² rusztowania za 1 dzień najmu.

Wynika to przede wszystkim z zeznań świadka Z. S. (1), uznanych przecież przez Sąd Okręgowy za wiarygodne.

Nadto należy uwzględnić, że taka wysokość czynszu wskazywana była w wysłanych do najemcy fakturach, na które pozwany nie zareagował, co oznacza pośrednie przyznanie tej okoliczności.

Ze swojej strony pozwany nie wykazał też, aby wskazywana przez powoda wysokość czynszu była niewiarygodna, jako np. różniąca się w sposób istotny od stawek rynkowych.

Trzeba mieć na uwadze, że umowa najmu została zawarta jedynie ustnie, co oznacza, że jej istotne elementy musiały być odtwarzane na podstawie dowodów osobowych i innych dowodów pośrednich.

Powoduje to w konsekwencji konieczność zmiany zaskarżonego wyroku przez uwzględnienie powództwa, przy przyjęciu, że pozwany pozostawał w opóźnieniu z zapłatą czynszu, uzasadniającym roszczenia odsetkowe (art. 481 kc), co najmniej z upływem terminów do zapłaty, wyznaczonych w poszczególnych fakturach.

Pociąga to też za sobą zmianę zawartego w zaskarżonym wyroku rozstrzygnięcia o kosztach procesu, którymi należało w całości obciążyć pozwanego (art. 98 § 1 i 3 kpc).

Koszty poniesione przez powoda wyniosły razem kwotę 8.059 zł i obejmowały opłatę od pozwu (4.442 zł) oraz wynagrodzenie adwokata (3.617 zł).

Z tych przyczyn na podstawie art. 386 § 1 kpc oraz powołanych wyżej przepisów prawa materialnego i procesowego Sąd Apelacyjny orzekł jak w punkcie I sentencji wyroku.

O należnych stronie apelującej kosztach postępowania apelacyjnego, obejmujących opłatę od apelacji (4.442 zł) oraz wynagrodzenie adwokackie (2.700 zł), orzeczono (pkt. II wyroku) na podstawie przepisów art. 98 § 1 i 3 kpc w zw. z art. 391 § 1 kpc, przy uwzględnieniu § 2 ust. 1 i 2 oraz § 13 ust. 1 pkt. 2) w zw. z § 6 pkt. 6) Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002r w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (tekst. jedn. Dz. U. z 2013r, nr 461).

/-/ B. Wysocki /-/ J. Nowicki /-/ J. Futro